

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek, Zapolya u. 1.
A lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:
Pfeitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya u. 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felzárkózások intézendők.
Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 K.
Félévre ——— 12 K.
Negyedévre ——— 6 K.
Egy hónapra ——— 2 K.
— Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetések
A kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.
Megjelenik vasár- és ünnepnapok kivételével minden nap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 13. szám.

Szerda, január 17.

Mi lesz?

— január 17.

A költségvetés januári tárgyalása sokkal gyorsabb, úgy hogy jóval előbb tető alá kerül, mint ahogy várható volt.

Az ellenzéki pártok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az államgépezet funkcionálásához szükséges javaslatok ellen nem obstruálnak. Mindenesetre komoly javulást jelent ez, mert hiszen tudjuk, hogy még a koalíciós kormány budgetjavaslata ellen, maga a koalíció obstruált. De ez a javulás, egyelőre még nem sok reményre jogosít, — mert igaz ugyan, hogy a Justh-párt kivételével, minden ellenzéki frakció a békés kibontakozásra törekszik; de a Justh-párt viszont nagy küzdelemre készül és a költségvetési tárgyalást éppen azért nem akadályozza, mert a tárgyalás befejezése után nyomban a parlamenti harc fegyvereit akarja megszorítani.

Azzal tehát tisztában vagyunk már, hogy a Justh-párttal békés kibontakozásra jutni nem lehet; de az sem titok többé, hogy ha ez a párt önmagában marad, akkor hiába mondja azt Justh Gyula, hogy a harcban nincs megállás, kénytelen lesz megállani, mert a pártja elveszti a harc-képességét, talán még husz képviselő sem maradna ez esetben a vezér körül.

Most bár bizonyos az, hogy Deésy Zoltán, akire Justh Gyula mint fegyvertársra hivatkozott, nem hivatkozik az obstrukció folytatásának, mert Kossuth Ferenc mellett marad, a Kossuth-párt egységét megbontani nem szándékozik. Maga Deésy Zoltán nyilatkozott úgy, hogy szerinte több esélye van a békének, mint a harcnak.

Ilyen körülmények között az most legfontosabb kérdés, vajjon azokat az igényeket, melyeket a Kossuth-párt a véderőjavaslattal szemben támaszt, ki tudja-e elégiteni a kormány vagy sem.

Ezek az igények eddig csak nagy általánosságban ismeretesek és két csoportra bonthatók. Az egyik csoport az, melyben az összes ugynevezett nemzeti vívmányok vannak elsorolva. A Kossuth-párt ezekért a vívmányokért küzd, ezek nélkül a javaslatot meg nem szavazza és szövetségre lép minden párttal, mely őt ebben a küzdelemben támogatni hajlandó. A másik csoport tartalma ez: ha a véderőjavaslattal bizonyos nemzeti jogok megvalósulása, az óriási terhek némi csökkentése és a közjogon ejtett újabb sérelmek kiküszöbölése elérhető volna, — akkor magunkat nem tekintenénk feljogosultaknak a parlamenti forradalomra.

Hát ime ez volna a becsületes békeség fundamentuma. A Kossuth-párt tisztában van azzal, hogy az ő nemzeti viv-

mányai olyanok, melyeket ma semmiféle kormány teljesíteni nem tudna. Ezek azok a követelmények, melyeket a nemzet passzív rezisztenciájával sem lehetett megvalósítani, — melyekért mégis a Kossuth-pártnak küzdeni kell, mert ez a párt ezekről a nemzeti vágyakról soha le nem mondhat. Am ezek a követelmények egyetlen parlamenti pártnak sem adhatnak most jogosultságot arra, hogy miattuk parlamenti forradalmat indítson, ezért a Kossuth-párt már a vita kezdetén kimondta, hogy ha a kormány oly módosításokat tesz a véderőjavaslattal, mely a kivételes ellentállási fegyverek használhatóságát megszünteti, — akkor a Kossuth-párt az obstrukciót támogatni nem fogja.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, szintén a vita kezdetén jelentette ki, hogy nem zárkozik el az olyan módosítások elől, melyek a javaslat alapelveit és célját nem veszélyeztetik — úgy, hogy ebben a kettős nyilatkozatban meg van adva a lehetőség arra, hogy a parlamenti tanácskozás rendje — hogy úgy mondjuk — leszerelés nélkül helyreállítható legyen. A Justh-párt hiába fenyegetődik, mert egymagában tehetetlenné válik.

HIREK.

Tájékoztató.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől negyed 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5—7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjele” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetők.

— A bíróság köréből. A m. kir. igazságügyminiszter Nagy Lajos zombolyai kir. járásbírói jegyzőt a balassagyarmati kir. törvényszékhez helyezte át. — Ugyancsak áthelyezte az igazságügyminiszter Weber József zombolyai járásbírói irnokot is a szegedi kir. törvényszékhez.

— A görögkeletiek Vízkereszt ünnepe. Holnapután ünneplik a görögkeletiek a vízkereszt ünnepe. Ez egyik olyan ünnepe a görögkeletieknek, amelyet nagy fényvel és szertartásossággal ünnekelnek meg. Impozáns körmenetek szoktak kivonulni a folyók partjára ilyenkor, hol azután a papok elvégzik a vízszentelés aktusát. Különösen Oroszországban vannak ilyenkor nagy ünnepek, hol a katonaság is részt vesz a parádékon. Az itteni görögkeletiek is nagy fényvel tartják meg majd a vízkereszt napját. Ez alkalommal reggel 9 órakor ünnepélyes nagymise lesz mindkét

szerb templomban, majd fél 11 órakor ünnepi körmenet vonul ki, élén a papsággal és az Erzsébet-hidon fogják a vízszentelést és kereszt avatást elvégezni. A gradulicai szerb templomba járó hívők pedig a gradulicai keresztutnál levő kőkereszthez vonulnak ki, ahol szintén lesz vízszentelés. Az ünnepekre a közös hadseregtől egy század katonaság is kivonul díszben.

Vízkereszt ünnepe megelőzőleg holnap szintén ünnepe lesz a görögkeletieknek. És pedig holnap tartják meg a kereszt felmagasztaltatásának ünnepe, az ugynevezett Krsztovdán-t. Ez alkalomból holnap délután fél 2-kor ünnepélyes vecsernyét tartanak mindkét szerb templomban, utána pedig a szokásos rendes vízszentelést tartják meg.

— Utóállítás. Január hó 20-ikán utóállítás lesz a nagybecskereki Rezső-laktanyában reggel 9 órai kezdettel.

— Temetés. Tegnap délután temették el Vehnovies György közös hadseregbeli kapitány hirtelen elhunyt nejét. A gyászszertartáson nagy számmal jelentek meg a család ismerősei és barátai, akik meleg részvétellel kísérték utolsó útjára a boldogultat. A szertartást Straiy György főesperes vezette Nikiforovics Sima és Milityev Pál lelkészek segédletével. Az elhunytat a tomaseváci-utcai temetőben helyezték örök nyugalomra.

— A második mesemondó délután. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület január 20-án, szombaton d. u. 5 órakor rendezi második mesemondó délutánját a gyermekek számára. Ezúttal Szegfűné Gopcsa Róza állami óvónő fog mesélni a „Hüvelyk Matyi” és a „Terits asztalkám” című meséket fogja előadni színesen vetített képek kíséretében. A mesemondó délután a felsőkereskedelmi és polgári iskola dísztermében lesz.

— A hírlapírószövetség köréről. A Vidéki hírlapírók országos szövetsége február 11-ikén d. u. 3 órakor Budapesten az Otthon írók és hírlapírók körében igazgatósági ülést tart. Tárgysorozat: 1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. 2. Elnöki jelentések. 3. A főlételre jelentkező és kilépő rendes tagok kérvényeinek elintézése. 4. Hátralékos tagok törlése. 5. Segélykérések elintézése. 6. Az 1911. évi vagyonmérleg bemutatása. 7. Indítványok.

— Mikor a posta is befagy. Ha nem olvasnók, hogy még Prodan Guidó honfitársunk is nagyszerű röpléseket visz végbe a mostani farkasordító hidegben, hát azt hinnők, hogy a dilisáncok korában élünk, amidőn még vidám legények futták a postás kürtöt, ha jó idejük volt. Ha rossz volt az idő, vagy ilyen kutya hidegek jártak, amikor bizony a farkasok nem egyszer csak a csizmáját hagyták meg a szegény postáslegénynek, akkor ezek egyszerűen nem indultak el a postával, vagy utközben behúzódtak valami csárda fedele alá s a postát csak jó néhány nappal később kapták meg őseink. Hát ez előtt a világgal lassabban forgott, a megélhetésért nem kellett olyan lázas gyors munkát folytatni, az üzletek is olyanok voltak, hogy nem számítottak a percek, sőt az órák és esetleg a napok sem s így ez nem volt olyan nagy baj. Az emberek aludtak egyet vagy kvaterkáltak a hófödte házakban. Ma azonban már ez nem így van. Ma az élet lázas körforgásban van. Nemcsak az órák, de sokszor a percek is fontosak a munkában s ha valahol lassabban forog az élet gépe-

zete, ott már zavarok támadnak s baj keletkezik. Így nagyon fontos tehát, hogy az állami, társadalmi és gazdasági élet egyik legfontosabb tényezőjében, a közlekedésben ne legyen zavar. Ugy menjen, hogy időhöz kötött dolgunk intézésében idejében ott legyünk, postánkat, izeneteinket, küldeményeinket idejekorán megkapjuk, mert különben munkánk közepén megállunk s megáll egész környezetünk, üzletünk, sőt akár egy város vagy vidék munkája, vagy legalább is olyan zökkenés történik, amely széles körben a legnagyobb zavarokat okozza.

Azonban, hiába röpül Prodam Guidó honfitársunk a magasságban, közlekedésünk nem sokkal ér többet a dilizsancorszaknál. Ha beáll a téli hideg — még csak nem is hóvatarokkal — befagynak a vonatok, befagy a posta s mi várhatjuk mig egy jó fél nap mulva megkapjuk. Különösen így van ez nálunk, ebben a vicinális nyomorúságokkal megáldott Torontálban.

Alighogy beállt egy kis hideg, már megjelentek a vasuti késések s nagyokat kellett fohászokodnunk, amig egy-két söt három óra mulva megkaptuk a postánkat. Azonban egy ideig mégis csak megkaptuk. De ujabban már meg se kapjuk. Három nap óta, amit nem lehet dróton küldeni, azt reggel helyett csak késő este kapjuk meg, azaz hogy sokszor akkor sem, hanem csak másnap reggel. Kereskedelem, üzlet mindjobban akadozik s a pénzintézeteknél, hol ilyenkor fontos átutalások vannak, a legnagyobb zavar uralkodik. A városban már napok óta valóságos forrongás van. És ez érthető is, mert ezzel szemben nem lehet sehogy sem megérteni, hogy a torontái vasutak miért hagyják el a postát, a mely éppen olyan fontos, mint a közlekedés. Egy napig posta nélkül hagyni egy várost abszurdum, vagy magyarul ázsiai állapot. Hogy mi a titka, mi a baja ennek a helyzetnek, nem tudjuk, de nem is kutatjuk, mert a közönségnek ehhez nincs köze. A közönség csak azt várhatja, hogy az ő pénzén fontartott intézmények őt jól kiszolgálják s ne akasszák meg dolgában. Nagy akadályok a posta késedelemében nem is szerepelhetnek, mert hiszen még csak hófúvások síneseznek. De akármi akadály is van, a közlekedési és közforgalmi intézmények intézőinek gondoskodni kell arról, hogy ilyen zavarok, amelyek mostanában nálunk napirenden vannak, ne forduljanak elő s megkövetelheti tőlük a közönség, hogy a legenergikusabban hassanak oda, hogy az akadályok megszűnjenek, különben joggal vádolhatja őket kötelességmulasztással.

— **A jótékony nőegylet estélyének eredménye.** A múlt szombaton megtartott nőegyleti mulatság rendezősége elkészült a számadásokkal, amely szerint az összes bevétel a szombati színházi estén, az utána következő tánemulatságon, valamint a vasárnap megismételt színházi előadásán 2223 korona 80 fillér volt. Ezzel szemben az összes kiadások 730 korona 22 fillérre rúgnak, úgy hogy a tiszta jövedelem 1493 korona 58 fillért tesz ki.

Az estélyen felülfizettek a jótékony-célra való tekintettel: Gróf Csekomicz Endre vbtt. 50, Steinitzer Géza 30, Gyertyánffy Jenő, Kaszinó társulat, dr. Perisics Zoltán 20—20, Vámos Ignác 10, M. P. S. Tüzoltó-testület 6, Marton Andor, Strosz Béla, Szabó Béla 5—5, Engel Sándor, Szávi Sándor 4—4, dr. Kleits János, dr. Mihálovits István 3—3, Liptay Dezső, Popovics Pécsi Szilárd 2—2 koronát, összesen 197 koronát, amely nemes adományokért ez uton fejezi ki hálás köszönetét a nőegylet elnöksége.

Ugyancsak köszönetét nyilvánítja az elnökség az összes szereplőknek, Messinger Karolin igazgatónőnek sok fáradozásáért, a nagybecskerek-i filharmoniai egyesületnek, különösen Rippka Imre karnagynak, a Bencze Antal és fia, valamint az Eisen-

städter S. és társa cégnek, akik szíves előzékenységgel és áldozatkészséggel nagyban hozzájárultak az est sikeréhez.

A gazdak biztosító szövetkezete A Gazdak biztosító szövetkezetének igazgatósága Torontálmege területére Nagybecskerek szék-helylél eddig főképviseletként működött ki-rendeltséget folyó évi január hó 1-től vezér-képviseleté változtatta és ezzel kapcsolatban önálló hatáskörrel és kötvénykiállítási joggal ruházta fel. A cégjegyzessel a Torontali Agr bank igazgatója és Steiner Miksa eddigi ügy-vezető lett megbízva.

— **A Béga csatornázása.** Több ízben em-lítettük, hogy nagyszabású munka folyik a Béga ennek állandó hajózhatóvá tételére. Ismertettük röviden, hogy e munkálatok egy része készen van s Nagybecskerekig most már a 600 tonnás hajók is minden időben följuhathatnak. De az állandó hajózhatóságot Temesvárig akarják biztosítani s erre a célra alulról fölfelé haladva még négy duzzasztó gátat és csejét építenek Nagybecskerek és Temesvár között, úgy hogy a már meglévő két ilyen művel együtt összesen hat duzzasztógát és cseje lesz a folyón. Az 1911. évben a III. és IV. művön dolgoztak s előreláthatólag az 1912. évben átadják a forgalomnak.

— **Hódoló felirat egy buzaszemen.** A legközelebbi napokban Kanada új kormányzója a Connaughti herceg új állását fogja elfoglalni. Ez alkalommal az arab telepesek Kanadában küldöttséggel fogják a király helyettesét üdvözölni és hódoló feliratban ünnepelni. Ez a felirat — angol lapok szerint — arab nyelven lesz fogalmazva és nem pergamentre, hanem egy buzaszemre lesz megírva, a telepesek örömeinek jeléül, hogy földművelési érdekeik az új rezsim alatt is meg lesznek óva. S eme különös, esodaszamba menő hódoló felirat háromszáz arab betűt tartalmaz és görösóvel könnyen olvasható. A felirat írója egy Schächter nevű kolonista, aki néhány évvel ezelőtt Európából Kanadába vándorolt s ott egy virágzó gazdasági telepet alapított. Ehhez hasonló felirat annak idején Edward királynak is átnyújtott. — Közli dr. Klein Mór.

— **Meghalt ebéd közben.** *Rossu Péter* hetvenegy éves esáki lakos tegnapelőtt délben családjával együtt ebédelt. Az öreg beteges ember ebéd közben hirtelen rosszul lett és pár perenyi szenvedés után meghalt. Szívizsólhűdés ölte meg.

— **Az ebzárlat** A múlt hó végén vesztett eb miatt Nagybecskerek területén elrendelt ebzárlat január 30-ikáig tart, addig tehát a kutyákat tilos szabadon engedni az utcákra.

— **Idegesség ellen** orvosi tekintélyek a legjobbnak elismert „Salvator“ gummisarkot ajánlják, mely kitűnő ruganyossága folytán a járás közbeni rázkódást gyöngíti, azonkívül könnyű és ruganyos járást kölcsönöz. Utalunk a mai lapunkban megjelent hirdetésre.

Irodalom.

* **A Politikai Hetiszemle** politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: A magyar igazságügy. Irta: Jurista. — Belföld A politikai helyzet. Irta: sz. s. — Külföld. Párisból Berlinig. Irta: Székely Sámuel. Közgazdaság Klerikális bankalapítás. Irta: (Δ.) — Az értéktörszéről. Irta: B. A. — A világtérmet statisztikája. — Társadalom. Modern nők szociális munkája. Irta: Örs. — A hétről. Az erdélyi vasuterr. — Két magyar festő az Ufficiban. — A nyugdíjtörvény reformja. — Magyar sportolók diadalutja. — A képzőművészeti király-díj. — Közgazdasági közlemények.

* **A tél üdvözlése.** A valahára beállott telet jókedvvel üdvözli Faragó bácsi mozija a Jó Pajtás, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb számában, mulatságos és épp oly mulatságos verseket adva róla. A lap többi közleményei közt van Lévy József bájos verse, Benedek Elek elbeszélése, Dörmögő Dömötör utazása Budapest körül Sebők Zsigmondtól, Szecső Vilmos elbeszélése, Laube Dezsőnek, a Magyar Athléikai Klub titkáranak cikke új téli sportjátékokról, Zsiga bácsi mókája, a Kis diákok levelei rovat, Rákosi Viktor új regénye, a rejtvények, szerkesztői üzenetek. Ehhez a számhoz van mellékelve a tavalyi évfolyam második felének tartalomjegyzéke is.

A Jó Pajtás-t a Franklin-társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad s kívánatra mutatványszámokat küld a Jó Pajtás kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

kat küld a Jó Pajtás kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

* **Biró Lajos: Gloria es egyéb novellák.** Az Athenaeum Könyvtárnak első kötete. Akármilyen kiváló is Biró Lajos, mint elbeszélő, ennek a kötetének megjelenésével, nemcsak vele, az íróval kell foglalkoznunk, hanem azzal a vállalattal is, mely novelláival megindul. Az Athenaeum Könyvtár új korszakot jelent a magyar könyv történetében. Jelenti a díszes kiállítású, a legnagyobb írók remekait tartalmazó, de amellett meglepő olcsóságú könyvnek bevonulását a magyar könyvpiacra. Eddig elképzelhetlen volt, hogy 1 korona 90 fillérért 444 oldalas, huzonnegy íves, külön erre a célra készült, finom papírra nyomtatott, gyönyörű kötésű, művészi fedőlappal borított könyvet lehessen vásárolni, hogy kisjöveldelmű ember ugyszólván anyagi áldozat nélkül, a magyar és külföldi remekírók munkáit tartalmazó könyvtárt állíthasson össze magának. És hogy az Athenaeum Könyvtár valóban a legjobbat fogja tartalmazni, meggyőzően bizonyítják már az első kötetek és ezek között: Biró Lajos novelláskönyve is. A 444 oldalas kötet csupa olyan elbeszélést tartalmaz, mely Biró írói kvalitásainak legértékesebbjeit mutatja. A novellák meséje érdekesítő, előadásukat az a liktető elevenség, a lebonyolítást pedig az a drámai gyorsaság jellemzi, mely Biró elbeszéléseinek egészen külön helyet biztosít a modern magyar litteraturában. Egy-két szóval az emberi lélek legnagyobb mélységeibe világít bele, egy-két vonással virtuoz biztossággal rajzol meg embereket és jeleneteket. Eppen olyan érzéke van a drámai, a tragikus iránt, mint a kómikum, a mi érdekes, ami jellemző, ami figyelemre méltó. Megszólaltatja lelkünkben az érzékeny hurokat, majd megdöbent, majd pedig jóízű nevetést fakaszt ajkunkon. Szóval nem az élet egy-zugát rajzolja meg, hanem mint minden igazi nagy író: az egész élet minden nagyságával és kicsinyességével, minden sötéttségével és vidámságával együtt. Az Athenaeum Könyvtár, melynek megindításáért a kiadó Athenaeumot a legnagyobb elismerés illeti meg, jó előhírnök jelenti be a nagyközönségnek. Bizonyára hálás is lesz érte.

TÁVIRATOK.

Letárgyalták a költségvetést.

A képviselőház mai ülése. — Kisebb javaslatok. — Interpellációk.

Budapest, jan. 17. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A képviselőház közel három hónapi vita után tegnap a pénzügyi tárca költségvetésének elintézésével befejezte a költségvetés tárgyalását. Most még csak az aproprikáció van hátra, amely holnap kerül a Ház elé. Az aproprikációt valószínűleg legkésőbb 2—3 nap alatt szintén elintézik, úgy hogy az idei költségvetés teljesen tető alá kerül. A mai ülésen nem foglalkozott már a Ház a költségvetéssel, hanem egy sereg sürgős kisebb javaslatot intézett el. Az ülés végén pedig két interpelláció volt.

Náday Lajos elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést s szokásos előterjesztései után felolvastatja az interpellációs könyvet, amelybe Lengyel Zoltán és Naddányi Gyula jegyeztek be interpellációt.

Lukács László pénzügyminiszter be-terjeszti a bor- és sörital fogyasztási adó módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Ezután következtek az elintézésre váró sürgős

kisebb javaslatok

nevezetesen a következők: az egyes pénzforgalmi eszközök szaporításáról, — az érme és pénzrendszerre vonatkozólag kötött és a múlt évben meghosszabbított szerződést kiegészítő újabb pótszerződésről, — a mezőgazdasági ügyeknek a törvényhatóságoknál való intézéséről, — a hajóössze-ütközésekre, továbbá a tengeri segélynyújtásra és mentésre nézve bizonyos szabá-

lyok egységesítése céljából létrejött két nemzetközi egyezményről, — a leánykereskedés, továbbá a fajtalan közlemények forgalmának elnyomása végett Párisban létrejött nemzetközi megállapodásokról, — az országos gazdasági munkás és cselédsegítő pénztár módosításáról szóló javaslatok, továbbá a Montenegróval kötött kereskedelmi és hajózási szerződésről szóló javaslat, a melyet a képviselőház néhány felszólalás után megszavazott.

Az ülés végén elhangzottak az interpellációk.

Az appropriáció.

Budapest, jan. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az appropriációs törvényjavaslatot ma délután 5 órakor tárgyalja a képviselőház pénzügyi bizottsága. A képviselőház plénuma a Ház pénteki ülésén kezdi meg az appropriáció tárgyalását.

A külügyminiszter betegsége.

Budapest, jan. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a Semmeringen üdülő Aehrenthal gr. közös külügyminiszter állapota súlyosra fordult, úgy hogy hosszabb ideig nem lehet el a Semmeringről.

A békéscsabai dráma.

Budapest, jan. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti esküdtbíróház ma délelőtt 9 órakor folytatta a Zsilinszky testvérek bűntényének tárgyalását. A bíróság ma először Sternschuh ezredost hallgatta ki, aki a kórházban először nyújtott segélyt Achimnak. Azt mondja, hogy Achim neki ezeket mondta:

— Lásna, az uri kutya hátulról löltök.

Azt is mondta neki Achim, hogy a szőnyegen elcsuszott és úgy lötték meg. Osvát János takarékpénztári igazgató, Achimnak a barátja tagadja azt a híresztelést, hogy ők Achim házában helyszíni próbát tartottak volna.

Most a védelem előterjesztést tesz, hogy ismertessék Achim előéletére vonatkozó adatokat. Ezt a kérést azonban a bíróság elutasítja. Az orvosszakértők kihallgatása után Sélley Barnabás koronaügyész helyettes megteszi indítványát a kérdésekre nézve. A kérdések Zsilinszky Gáborra nézve összegezve, így hangzanak: Bűnös-e Zsilinszky Gábor abban, hogy Achim Andrást előre elhatározott szándékkal tettleg bántalmazta és szándékosan, de nem előre megfontolt lövési szándékkal megölte. Hasonló kérdést tesz föl a tettes társra, Zsilinszky Endrere is.

Kenedi Géza védő hozzájárul az ügyész indítványához, de az ügyész kérdéseire még a jogos önvédelem és az erős felindulás kérdéseit kívánja feltenni. Sélley főügyész hozzájárul a védő indítványához. Délután 2 órakor a tárgyalást felfüggesztették és fél 4 órakor folytatják. Délután következnek a vád- és védbeszéd. Itélet előreláthatólag csak éjjel lesz.

Közgazdaság.

Közügylési naptár.

- Január 18. Törökkanizsai közp. takarékpénztár mint rt.
20. Torontálmezei takaré- és hitelbank
20. Zichyfalvai takaré- és hitelegylet mint rt.
20. Törökbecsei Néptakarékpénztár rt.
21. Meienzei takarékpénztár.
21. Torontáli Agrárbank rt.
22. Szerbitzei legelőbirtokosok bankja.
23. Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet.
27. Beodra-Karlovai takarékpénztár rt.
27. Ittebei takarékpénztár rt.
28. Párdányi takarékpénztár mint rt.
28. Első torontálszécsányi takarékp. mint rt.
28. Ipar és kereskedelmi bank rt.

28. Antalfalvai járási takarékp. utár rt.
30. Torontálvármegyei Közp. Hitelszövetkezet.
31. Antalfalvai bank részvénytársaság
Február 4. Közgazdasági bank mint részvénytársaság.
11. Nagyeremiai takarékpénztár.

A Torontálvármegyei gazdasági egyesület működése 1911-ben.

— Elnöki jelentés. —

II.

3. *Sertéstenyésztés.* Ennek fejlesztése érdekében az elmúlt évben gazdák számára vásároltunk és szétosztottunk 1480 drb mangolica és 314 drb berkshirei, összesen 1794 drb kocát. Ezeket legnagyobb részben a megyebei uradalmaktól és néhány somogy megyei birtokostól vásároltuk, ezenfelül vásároltunk 500 darabot Mezőhegyesről és 314 darabot (berkshireit) Kisberről. Ezen kocák szállítási és beszerzési költségeit összesen 2415 K 52 fillért a földművelésügyi miniszter ur tárcája terhére elvállalta.

A bevásárlást váltók ellenében pénzügyintézetünk által nyújtott kölcsönök útján bonyolítottuk le. Erre a célra pénzügyintézetünk révén ez évben összesen 250729 K 64 fillér kölcsönt nyújtottunk a gazdáknak; a kölcsönök után a földművelésügyi miniszter ur tárcája terhére 3% kamatot elvállalt. A fennmaradó kamatot a gazdák fizetik. A váltók megújításai és a félévi törlesztések egyesületünk irodájában bonyolítottak le.

A vásárolt tenyészkocák a következő községek gazdáinál vannak: Nagyósz, Alsóittebe, Nákófalva, Magyarcsérnye, Nagytószeg, Nagybecskerek, Garabos, Zsombolya, Majdán, Antalfalva, Csene, Keresztes, Magyarzentmárton, Kiskomlós, Szécsány, Katalinfalva, Gyertyámos, Ernőháza, Bégafő, Magyarzentmihály, Kistószeg, Szőreg, Nagytárnok, Kiszombor, Tiszahégyes, Törökkanizsa, Padé, Ujpécs, Felsőmuzslya, Teremi, Ferencfalom, Nagycsanád, Bégaszentgyörgy, Nagyszentmiklós, Torontálvásárhely, Dinyás, Bocsár, Szárcsa, Ólész, Nagykikinda, Torontálsziget, Zichyfalva, Ferdinándfalva, Gyülvész, Szenthubert, Nagyósz, Bánlak, Meleneze, Kanak, Felsőelemér, Alsóelemér, Ecska, Csenta, Törökbecse, Nagyerzsébetlak, Istvánfőde, Valkány, Csérnye, Otelek, Partos, Torontáltorda, Gyér, Lovrin, Kisécsa.

4. *Méhészet.* Ezt méhészeti eszközök kieszikölése és adományozása által szolgáltuk.

5. *Halászat.* Halastavak létesítése érdekében propagandát fejtettünk ki, egy alkalmi halászbérlőnek (Nagyzezsény) pedig halikrák ingyenes adományozását eszközöltük ki.

6. *Baromfitenyésztés.* November hó 4-én tenyészbarmfivásárt tartottunk Nagybecskereken. Ez volt egyesületünknek XIII. tenyészbarmfivásárja. A köztenyésztés emelése céljából kiosztottunk:

274 drb orpington, 99 drb pekingi kacását, 71 drb emdeni ludat, 85 bronz pulykát. Összesen 479 darabot.

Ezen kiosztott nemes baromfianyagot indokolt előterjesztésünkre a földművelésügyi miniszter ur bocsátotta rendelkezésünkre. A kiosztott baromfiak egyesületünk tenyészbarmfivásárján szereztetett be.

7. *Házinyulatenyésztés.* Ezen tenyésztési águnk tenésznnyulak kieszikölése és kiosztása révén adtunk lendületet.

Mezőgazdasági iparágak.
Az egyesületünk által a múlt évben létesített nagybecskereki cukorgyárnak minden rendelkezésünkre álló eszközzel és móddal támogatói voltunk. A Bégafőn létesíteni tervezett szövetkezeti kenderkészítő telep megvalósításán közreműködtünk.

Növénytermesztés és a gazdálkodás fejlesztése érdekébeni tevékenység.

A szárazság elleni védekezés titkainak kipuhatólása érdekében folytattuk a múlt évben megkezdett kísérleteket, melyeknek buzgó munkálkodói voltak: Baár József uradalmi igazgató, dr. Gyertyánffy László Niesz Péter uradalmi intéző és Szauer Mátyás. Ezen utóbbi a kisbirtokosok birtokain kísérletezik, a szükséges eszközöket pedig egyesületünk bocsátotta rendelkezésére. (1 drb Campbell-féle talajtömítőt és 1 drb tárcás boronát.)

Vetőmag beszerzés. Kisbirtokosok számára Mezőhegyesről és Bábólnáról buza vetőmagot szereztünk be.

Gyümölcsfák beszerzése. A németelemeri, rezsóházi, magyarittebei, katalin-

falvai, törökbecsei és kiskomlói gazdák körök és Kistárnok község számára kedvezményes áru gyümölcsfákat szereztünk be.

Dohánytermesztés. Mivel a dohánytermesztés nem haladott a vármegyénkben, ennek erőteljesebb felkarolása érdekében propagatív működést fejtettünk ki. Képviselettel magát egyesületünk az O. M. G. E. budapesti és ceglédi dohánytermesztési szaktanácskozmányain. A megyebei dohánybevéltő hivatalokhoz a gazdaszakértők előterjesztésünk alapján neveztetek ki.

A mezőgazdasági (és ipari) irányzatú 7. osztályú polgári iskolák létesítése, illetőleg a meglévőeknek ilyenre való átalakítása érdekében egyesületünk javaslatot terjesztett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez s azt pártolás végett megküldöttük az összes gazdasági egyesületeknek.

Tanulmánykirándulások. Tanulmánykirándulást rendeztünk: 1. Csekonics Sándor gróf vezetésével a diószegi cukorgyári uradalom megtekintésére, melyen mintegy 30 megyebei földbirtokosunk vett részt; 2. Horváth Zoltán, Marton Andor és Kaufmann István vezetésével a mezőhegyesi uradalom megtekintésére, melyen mintegy 200 gazda vett részt; 3. A téli gazdasági szaktanfolyamainkat végzett növendékek számára Petrács György vezetésével a Nagyszentmiklói földművelés iskola megtekintésére; 4. a hígosi kiállítás megtekintésére Marton Andor és Petrács György vezetésével.

Üzleti forgalom. Ez irányú tevékenységünket hozzávetőlegesen megvilágítja azon körülmény, hogy az egyesületünkkel szerződéses viszonyban levő Torontáli Agrár Bank Részvénytársaság árnosztálya az első évi üzleti forgalom után 150 koronát. A Mac Cormick Horvesting cég nagybecskereki cég képviselője: Braun Armin 1601 korona 74 fillér. A Mitrágya Értékesítő Szövetkezet 38541 q. mitrágya után 578 korona 11 fillért. Az Első Magyar Biztosító Társulat 104 korona 51 fillért. A „Minerva” állatbiztosító társulat (az elszámolás még nem történt meg). Összesen: a Minerván kívül 2434 korona 36 fillért bocsájtottak egyesületünk rendelkezésére forgalmi jutalék címén.

(Folytatjuk)

Tőzsde.

A Lloyd budapesti távirata január 17.	
Buza (áprilisra)	23.64 — —
Buza (májusra)	— — — — —
Rozs (áprilisra)	20.52 — —
Zab (áprilisra)	19.46 — —
Tengeri (májusra)	17.32 — —

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Meghívó.

Az „Első Torontálszécsányi takarékpénztár mint részvénytársaság” 1912. évi január hó 28-án d. u. 2 órakor az intézet helyiségében

XXIII. RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

tartja, melyre a t. c. részvényesek ezenel meghívotnak.

NAPIREND:

1. A közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető és két jegyzőkönyvhitelítő választása.
2. Az 1911. évi mérleg, igazgatósági- és felügyelő-bizottsági jelentések előterjesztése és a felmentvény megadása.
3. Az 1911. évi tiszta nyeresmény feletti határozathozatal.
4. A jelenléti jegyek értékének megállapítása 1912. évre.
5. Netáni indítványok.

Torontálszécsány, 1912. évi január 6-án.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból.

22. §. A közgyűlést azon részvényesek alkotják, kik egy vagy több részvénynek olyan tulajdonosai, kik a közgyűlés előtt legalább 14 nappal a társaság részvénykönyvében bevezetve voltak és részvényeiket szelvényekkel együtt legalább 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézetnél letéteményezték. 51—32

Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.
6586—1911. szám. 121—3.1

Pályázati hirdetmény.

A járásomhoz tartozó *Bolgártelep* és *Pusztakeresztur* községekben ujonnan rendszerezett községi *szülésznői* állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Az egyes állások 120 korona évi javadalmazással vannak egybekötve. Minden szülésnél való közreműködésért 2 kor. jár. Szegények ingyen látandók el.

A pályázni óhajtok szabályszerűen felszerelt kérvényüket f. é. február hó 29-ikéig annál is inkább adják be hivatalomhoz, mert a később érkező kérvényeket tekintetbe nem veszem.

Nagyszentmiklós, 1912. évi január 3-án

Hadfy s. k., főszolgabíró.

Zsombolyai járás főszolgabírájától.
203—1912. szám. 123—3.2

Pályázati hirdetmény.

A zsombolyai járáshoz tartozó *Német-csernye* községben lemondás folytán megüresedett *segédjegyzői* állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a következő:
1. Kézpénzfizetés 720 korona.
2. Lakbér 80 korona.
3. Fűtés természetben.

4. Hivatalos u. azások alkalmával járáson belül 4 kor., járáson kívül 8 kor. napidíj és
5. Állami fizetésekiegészítés.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajják, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi február hó 5-éig délután 5 óráig annál is inkább adják ide be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választási határidőt később fogom kitűzni.

Zsombolya, 1912. évi január hó 14-én.

Fóris, főszolgabíró.

SALVATOR

GUMMI SARKAK

VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETLEN
TARTÓSSÁGU!

MINDENÜTT KAPHATÓ.
10-323

Budapest szálloda

Szeged, Aradi-utca 6.

(Tisza nagyszálloda függeléke)

Bejárat a Klauzál- téri villamos vasút megállójáról

Udvari szoba személyenként világítással és kiszolgálással K. 160. Utcai szoba személyenként villanyvilágítással és kiszolgálással K. 2.40. Ugy az utcai, mint az udvari szobák tiszták és világosak.

A környékbeli közönség kedvelt szállója.

Tizezer korona

kézpénz lefizetése mellett kapható Nagybecskereken közvetlenül a város mellett egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része évi részletekben törlesztethető. A szőlőt esetleg két parcellában is eladják.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

472-x 30

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

Szeged—nagykikinda—nagybecskerek egyesült h. é. vasut. — Érvényes: 1912. o. tober hó 1-től.

Szeged—Károlyháza—Nagybecskerek.														
Oda.							Vissza.							
Szv.	* Sv.	* Sv.	* Sv.	* Sv.	* Sv.	* Sv.	Szv.	* Sv.	* Sv.	* Sv.	* Sv.	* Sv.	* Sv.	
4702	4704	4716	4708	4718	4710	4712	4701	4703	4715	4707	4717	4711	4713	
I-III	II-III	II-III	I-III	II-III	I-III	I-III	I-III	I-III	II-III	I-III	II-III	II-III	I-III	
10 ⁵	—	—	540	815	830	240	ind.	Budapest nyugoti p. u. (172)	érk.	405	740	740	1100	715
9 ¹⁵	—	—	438	925	116	155	"	Temesvár-Józsefváros (172)	"	1241	150	604	910	526
12 ²²	—	820	1115	—	—	445	"	Szeged Rókus	"	—	1080	221	345	242
155	450	940	1222	220	312	620	ind.	Szeged (163, 172)	érk.	715	1002	1250	238	1234
200	456	945	1227	225	317	625	"	Ujszeged	ind.	710	958	1245	233	1230
207	504	953	1234	233	324	633	érk.	Szöreg (172)	ind.	702	949	1235	225	1222
208	505	954	1238	234	325	634	ind.	Ó- és Ujszentiván	érk.	700	939	1233	223	1227
215	514	1000	1246	241	335	642	"	Vedresháza 3. sz. órház	"	652	933	1227	215	1213
220	521	1005	1251	246	342	647	"	Gyála	"	646	927	1222	210	1206
225	529	1010	1259	253	351	654	"	Szerbkeresztur	"	638	921	1216	210	1199
233	537	1016	1266	300	359	701	"	Kupuszina	"	629	914	1210	155	1151
300	607	1041	133	318	434	728	"	Törökkanizsa	"	616	904	1200	144	1111
304	622	1053	146	44	44	741	"	Szanád	"	604	856	1152	137	1131
324	634	1101	256	458	70	770	"	Csóka	"	539	835	1132	114	1105
337	649	érk.	209	511	803	803	"	Tiszaszentmiklós	"	527	825	1123	114	1054
351	705	—	224	529	821	821	"	Padé	"	518	812	—	1251	1039
405	720	—	239	544	836	836	"	Esztermajor	"	452	758	—	1237	1023
415	733	—	252	555	847	847	"	Bocsár	"	427	743	—	1222	1005
425	743	—	304	605	857	857	érk.	Károlyháza (174)	ind.	416	732	—	1212	952
54	841	—	494	—	1081	—	"	Nagykikinda (174)	ind.	403	721	—	1201	939
351	—	Szv 4706	225	—	714	—	ind.	Nagykikinda (174)	érk.	—	628	—	1100	715
440	—	753	319	—	801	—	"	Károlyháza (174)	érk.	83	—	1212	—	1081
449	—	803	328	—	810	—	ind.	Beodra	érk.	—	713	—	1146	914
459	—	812	337	—	819	—	"	Vinczeér	"	—	705	—	1138	906
527	—	842	404	—	845	—	"	Törökbecse-Aracs	"	—	657	—	1129	858
545	—	859	421	—	902	—	"	Kumán	"	—	638	—	1110	839
601	—	903	435	—	916	—	"	Melencze	"	—	614	—	1047	808
617	—	928	450	—	931	—	"	Elemér	"	—	601	—	1034	755
632	—	942	504	—	945	—	érk.	Nagybecskerek (173, 179)	ind.	—	545	—	1018	739
1209	—	—	1051	—	—	—	"	Pancsova (179)	ind.	—	530	—	1003	724

Nagykikinda—Károlyháza.														
Oda.							Vissza.							
Vv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Vv.	Szv.	
4812	4802	4804	4806	4808	4803	4803	4801	4803	4805	4807	4807	4811	4811	
I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	
8 ²⁰	10 ¹⁵	—	815	240	—	—	ind.	Budapest nyugoti pályaudvar (172)	érk.	125	125	740	635	715
—	—	436	925	115	422	—	"	Temesvár-Józsefváros (172)	"	736	1241	150	604	—
—	351	626	1100	225	719	—	ind.	Nagykikinda (158, 170, 172)	érk.	545	823	1242	404	1031
—	414	648	1120	245	739	—	"	Váalom	ind.	525	803	1222	344	1008
—	430	703	1134	259	753	—	érk.	Károlyháza (178)	ind.	510	748	1207	329	953
—	10 ²	1002	238	556	1234	—	érk.	Szeged (178)	ind.	155	450	—	1222	620
—	632	942	—	504	945	—	"	Nagybecskerek (178)	"	—	530	—	112	724
—	1209	—	—	1051	—	—	"	Pancsova (178, 179)	"	—	—	—	—	125

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.